وجه اقناعی روایت خوف صوم عرفه در کلام صاحب حدائق

(00:20)

در صفحه شانزدهم فرمودند. «و قال العلامة في المختلف: يجب صومه مطلقاً»[d1]. بعد سید فرمودند «و فیه نظر»[d2]. بحث اینجا بود که از کجا «فیه نظر»؟ در اصل این عبارت سؤالاتی مطرح بود. دیروز هم آقا گفتند خلاصه‌ای از بحث دیروز را مرور کنیم. در حدائق تعبیری را دیدم که مربوط به بحث دیروز ما است. روایتی که مربوط به بحث دیروز ما بود، ایشان در آن مناقشه می‌کنند. تا اینجا که می‌فرمایند: «بأن أبي كان لا يصومه»، این، یک نحو در آن حرف عامه است. ایشان می‌فرمایند «یزعمون»، یعنی معلوم می‌شود که نظر اهلسنت این است. آنها چنین گمانی دارند. لذا روی این حساب حضرت شروع کردند. تا اینجا که می‌فرمایند: «ثم ان الراوي لما سأله عن الوجه في عدم صيامه أجابه بهذا الوجه الإقناعي من انه يتخوف أن يضعفه عن الدعاء أو يتخوف انه ربما يكون يوم عيد»[d3] [1].

شاگرد: بحث چه بود؟

استاد: از حدائق آدرس دادم. که ایشان در تحلیل روایت « یتخوف» می‌گویند: وجه آن، وجه اقناعی است؛ یعنی امام علیه‌السلام در صدد امر ثبوتی ای که خودشان اخبار کنند نیستند. می‌خواهند مخاطب را اقناع کنند که چرا روزه نمی‌گیرند. منظورم این است که ایشان هم تعبیر اقناع در اینجا آورده‌اند.

فرمودید خلاصه‌ای هم از بحث دیروز عرض کنم. خلاصه مباحثه دیروز این شد: مرحوم سید رضوان‌الله‌علیه بین احتیاطین تعارض انداختند. فرمودند: «مع ان الاحتياط هنا معارض بمثله... لاحتمال كونه من شوال»[d4].

شاگرد: عبارت حدائق هم شاهد فرمایش خودتان است؟ «و كذلك بالنسبة إلى الهلال» در این عبارت به چه معنا است؟ «ان أضعفه عن الدعاء لم يصمه و ان لم يضعفه استحب له، و كذلك بالنسبة إلى الهلال».

استاد: ایشان می‌گوید این مثل سائر ایام است. استحباب را ندارد. مثل سائر ایامی است که استحباب ِصوم عمومی دارند، نه خاص. لذا می‌گویند نسبت به هلال هم کراهت نمی‌آورد. «و هذا الجواب وقع عن عدم صومه مطلقا، فهو من قبيل العلل الشرعية التي لا يشترط اطرادها و لا دوران المعلول مدارها»[d5]. این تعلیلی است که می‌گویند به این خاطر است که [صوم] نمی گیریم. اما نه اینکه وقتی حتماً ماه اشتباه شد، نمی‌گیریم. حتی آن جایی هم که ماه اشتباه نشود، باز نگرفتن هست. ولذا می‌گویند حتی اگر ماه هم اشتباه نشود، استحباب خصوصی برای یوم عرفه

نخواهد بود. این فتوای صاحب حدائق است. یعنی بهعنوان حکمت میگیرند، آن هم بهصورت اقناعی.

---

[1] الحدائق الناضرة في أحكام العترة الطاهرة نویسنده : البحراني، الشيخ يوسف جلد : ۱۳ صفحه : ۳۶۷

[d1]??? ???
[d2]??? ???
[d3]??? ???
[d4]??? ???
[d5]??? ???

بازبینی #1
ایجاد شده 5 فوریه 2026 12:08:20 توسط ... .
به روزرسانی شده 5 فوریه 2026 12:12:48 توسط ... .